

Geranier og pelargonier

Geranium og Pelargonium

Der hersker almindelig forvirring i handelen og blandt lægfolk om, hvad der er geranier og hvad der er pelargonier.

Vil man vide det med sikkerhed, gælder det, at pelargoniaslægten har uregelmæssige femtallige blomster med 2 øvre og 3 nedre kronblade.

Forædling kan dog forvirre billedet lidt.

Såvel geranier som pelargonier hører til storkenæbsfamilien, hvis frugter får en lang næblignende udvækst. Fra den danske natur kendes 'storkenæb' og 'hejrenæb' fra samme familie.

Dyrkede geranier og pelargonier stammer oprindeligt fra Sydafrika.

Pelargonier dyrkes i reglen i potter for de flotte blomster skyld og findes i utallige forædlede varianter, der både i farve og blade indbyrdes skiller sig ud.

De kan dog også med held dyrkes på friland, hvor de helst står i veldrænet, let og luftig jord, et sted, hvor solen kan skinne på dem. De tåler ikke, at stå med rødderne i vand.

De kan klare en del udtørring, men tåler ikke frost. De vil gerne have lidt

gødning i sommerens løb, og kan let formeres ved stiklinger i både vand og jord.

De kan også dyrkes fra frø, men formering ved stiklinger er langt det letteste, mens frø i handelen er forholdsvis sjældne.

Pelargonier var en elsket blomst i landbohjemmene, hvor planten kunne overleve vinteren i de uopvarmede stuer.

Mest kendt herhjemme er nok dronning Ingrid's forkærlighed for dem, og de store bede hun lod anlægge ved Gråsten slot. En stor, lyserød variant, bærer i dag den populære dronnings navn.

Geranier kaldes ofte for 'duft' geranier, pga bladenes stærke aroma.

Geraniers blomster er mindre end dem, man finder hos pelargonier.

Duftgeranier findes også i mange varianter, hvor duften varierer fra rose, citron, pebermynte, balsam, ingefær, æble, muskat m. fl.

'Rosen geranien' går ofte under navnet 'ørepineplante' og var i generationer et

anerkendt middel mod ørepine, som mange vil huske at være blevet behandlet med i barndommen: En lille kugle trillet af bladet og puttet i øret mindsker næsten øjeblikkeligt smerten.

Geranier er meget taknemmelige at dyrke. De trives både i sol og halvskygge, vil gerne gødes, men kræver ret store potter, da de hurtigt vokser sig op til en meter store.

Det betaler sig jævnlige at studse toppene for at få mindre og tættere planter.

Om vinteren trives de bedst ved 10 grader og helst, hvor der er dagslys. Står de for varmt og mørkt bliver de ranglede og smider en del af bladene. Dette kan afhjælpes ved beskæring og ompotning om foråret.

Duftgeraniers vigtigste funktion i landbohjemmene var at friske op på den beklumrede luft i stuerne om vinteren, hvor vinduerne var sømmede til og tøjvask og personlig hygiejne blev holdt nede på et minimum.

Her var geranier en køn og aërozonfri form for luftrensere, som enhver stadig kan benytte sig af uden at få dårlig klimasamvittighed.

Konerne nulkede de aromatiske blade forud for fornemt besøg, og fjernede dermed den værste lugt fra rummene.

Denne funktion indbragte planten øgenavnet præsten-kommer-plante og andre lidt grovere navne, der henviser til menneskelige uddunstninger.

Geranieblade kan bruges i salater, sovs, leverpostej, suppe, kryddersmør, desserter, is og kage alt efter smag og behag. Blomsterne kan bruges til pynt på desserter og kage.

Geraniumolje anbefales som svedhæmmende deodorant til armhuler eller fødder og som sammentrækkende middel mod uren hud. Den skal desuden virke afstressende og beroligende og anvendes i vid udstrækning af aromaterapeuter.

Olien har ved forsøg vist sig at hæmme væksten af en række bakterier og svampe.

Overdreven brug frarådes (selvfølgelig) specielt hos gravide, hvor den menes at kunne forstyrre hormonbalancen.

Rosengeranier dyrkes i stor stil til parfumeindustrien, hvor den erstatter den ægte rosenolie, der er meget dyr at fremstille og bruges i kosmetiske produkter.

Duften gør bladene velegnede som en bestanddel af blomsterpotpourri og som

duftstof til garderoben, hvor de kan erstatte parfumerede vaskemidler.

Indenfor moderne mytologi knyttes planterne til frugtbarhed, sundhed, kærlighed og beskyttelse.

Geranier dyrkes i Middelalderhavens 'sænsbed', hvor gæsterne inviteres til at røre ved planterne og fornemme deres aroma.